

SİGORTACIYA KARŞI AÇILAN DAVALARDA FAİZ BAŞLANGICI

ÇELİK AHMET ÇELİK

I- AÇIKLAMALAR

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 97.maddesine göre, zarar görenler, sigortacıya gerekli belgelerle başvurup tazminat isteyebilecekleri gibi, bir başvuruda bulunmadan da doğrudan dava açabilirler. Her ne kadar, asıl sorumlulara karşı haksız eylem nedeniyle açılacak davalarda faiz başlangıcı her durumda olay tarihi ise de, sigortacı yönünden bu kural geçerli değildir. Sigortacıya karşı açılacak davalarda faiz başlangıcı konusunda şu ayrımı yapmak gerekmektedir:

1) Eğer sigortacıya başvurulmadan (doğrudan) dava açılmışsa, davalı sigortacının dava tarihinde temerrüde düştüğü kabul edilerek temerrüt faizinin başlangıcı dava tarihi olacaktır. (Örnek:Yargıtay 11.HD.10.10.1996 gün 6206-6658 sayılı kararı)

2) Sigortacıya gerekli tüm belgelerle ve yöntemince başvurulmuş olup da, sigortacı, haklı bir neden olmaksızın, belgelerin kendisine verilmesinden başlayarak sekiz işgünü içinde ödeme yapmazsa, sekiz günün bittiği tarihte temerrüde düşmüş olacağından, sigortacıya karşı açılan davada faiz başlangıcı temerrüt tarihi olacaktır. (Örnek :Yarg. 11. HD. 2.6.1997 gün 3678-4090 sayılı, 26.6.1995 gün 4313-5441 sayılı ve 24.4.1995 gün 7953-3675 sayılı kararları.)

3) Zarar gören, sigortacıya hiç başvurmadan ve onu hasım da göstermeden yalnızca zarar sorumlularına karşı dava açmış olup da, dava sırasında sigortacıya ihbarda bulunulmuşsa (dava ihbar edilmişse), sigortacı ihbarın kendisine tebliği tarihinde temerrüde düşmüş olacağından, faiz bu tarihten işlemeye başlayacaktır.

II-SİGORTACININ TEMERRÜDÜ VE FAİZ BAŞLANGICI HAKKINDA YARGITAY KARARLARI

Zorunlu sigortacının temerrüde düşmesi ve faizden sorumlu tutulabilmesi için kendisine başvuruya rağmen sekiz işgünü içinde tazminat ödememiş olması gerekir.

Sigortacıya usulüne uygun başvuruda bulunulmamışsa sigortacının sigorta bedelini ödeme borcu muaccel olamayacağından temerrüdünden de söz edilemez. Somut olayda, davacı SSK'nun tedavi belgeleri eklenerek usulüne uygun başvuruda bulunulmasına rağmen, süresi içinde ödeme yapılmamıştır. Sigortacı sekiz işgünü sonunda temerrüde düşmüş olduğundan, temerrüt tarihinden itibaren faizden sorumlu tutulması yasaya uygundur.

(HGK.08.10.2003, E. 2003/10-576 K. 2003/543)¹

Sigortacının temerrüde düşmesi ve dolayısıyla faizden sorumlu tutulabilmesi için, kendisine yapılan başvuruya rağmen sekiz işgünü içerisinde bu giderlerin karşılığını ödememiş olması gerekmektedir.

2918 sayılı KTK'nun 98/1 maddesi "Motorlu araçların sebep oldukları kazalarda yaralanan kimselerin ilk yardım, muayene ve kontrol veya bu yaralanmadan ötürü ayakta, klinikte, hastane ve diğer yerlerdeki tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri, aracın zorunlu mali sorumluluk sigortasını yapan sigortacı, başvurma tarihinden itibaren sekiz işgünü içinde ve zorunlu mali sorumluluk sigortası sınırları kapsamında öder" hükmünü

¹ Yargı Dünyası, Kararlar, 2004/Ocak-Şubat, sf.90

taşımaktadır. Karayolları Motorlu Araçlar Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının eski 12/b ve 15.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren yeni B-2/b maddesi de aynı doğrultudadır.

Bu hükümlere göre, zorunlu sigortacının temerrüde düşmesi ve dolayısıyla faizden sorumlu tutulabilmesi için, kendisine yapılan başvuruya rağmen sekiz işgünü içerisinde bu giderlerin karşılığını ödememiş olması gerekmektedir. Gideri ödemeyen sigortacı, yasal sekiz günlük sürenin sonunda temerrüde düşecektir. Sigortacıya usulüne uygun bir başvuruda bulunulmamışsa, sigortacının sigorta bedelini ödeme yükümlülüğü muaccel olmayacağından, sigortacının temerrüdünden söz edilmesi ve bunun sonucu olarak, ödemesi gereken miktarın faizinden sorumlu tutulmasına hukuken olanak bulunmamaktadır.

(HGK. 03.12.2003, E.2003/10-735 K. 2003/717)²

Sigortacı, başvuru gününden başlayarak (8) iş günü sonunda tazminat miktarını ödemezse temerrüde düşmüş olur.

Davalı zorunlu mali sorumluluk sigortacısı, KTK'nun 98/1,99/1, TTK.1299.maddeleri ile Sigorta Genel Şartları 12.maddesi uyarınca kendisine, olayın bilgi ve belgeleriyle birlikte başvurulmasından itibaren 8 işgünü sonunda tazminat miktarını ödememesi halinde temerrüde düşeceğinden, temerrüt tarihinin açıkça saptanması gerekir.

(11.HD.30.03.2000, 1631-2504)³

Davadan önce sigorta şirketine başvurulmuşsa faiz başlangıcı sekiz günlük bildirim süresinin sonu olacak; başvurulmadan dava açılmışsa faiz dava tarihinden işletilecektir.

Trafik kazaları esas niteliği itibariyle haksız eylemden sayılan hallerden olduğu halde, Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasını yapan sigorta şirketi bakımından temerrüdün kaza tarihinde veya sigortacının sigortalısına ödeme yaptığı tarihte oluştuğunun kabulü mümkün değildir. Zira, sigortacının zarar giderim yükümlülüğünü düzenleyen 2918 sayılı KTK'nun 98/1 ve 99/1 maddeleri hükümlerinde sigortacının gerek bedensel, gerekse mala gelen zararları ödeme yükümlülüğünün durumun sigortacıya ihbarından başlayarak 8 iş günü içinde olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hükümler esasen Türk Ticaret Kanunu'nun 1299. maddesinin tekrarı niteliğindedir. O halde mahkemece yapılacak iş, davacı şirketin davalı sigorta şirketine davadan önce ihbarda bulunup bulunmadığının tespiti ile temerrüde düştüğünün kabulü ile dava tarihinden itibaren faiz tatbiki gerekirken yazılı olduğu şekilde eksik incelemeye dayalı olarak davalı sigorta şirketinin, davacının sigortalısına ödeme yaptığı tarihten başlayarak faizle sorumlu tutulması doğru görülmemiştir.

(11.HD.11.03.2002, E.2001/9788-K. 2002/2180)⁴

Davalı sigorta şirketine dava açılmadan önce bir başvurulmuşsa, bu bildirim davalı sigorta şirketine tebliğ tarihi tespit edilerek, temerrüt tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerekir.

Trafik sigortacısı olan davalı sigorta şirketinin temerrüdünü 2918 sayılı Yasanın 99'uncu maddesine göre belirlemek gerekir. Yasanın 99/1 maddesinde "sigortacının, kendisine tazminat ödenmesi için gerekli ihbar yapıp, belgelerin ibrazından itibaren 8 iş günü içinde ödeme yapacağı" hükme bağlanmıştır. Diğer bir deyişle, davalı sigortacı yönünden sigorta bedelini ödeme yükümlülüğü ancak bu tarihte, böyle bir başvuru olmadığı takdirde ise dava tarihinde muaccel hale gelmektedir. Dava kapsamından, davalı sigorta şirketine dava açılmadan önce başvurulduğu anlaşılmaktadır. Mahkemece, davalı sigorta şirketine dava açılmadan önce bir başvuru olduğundan, bu ihtarin davalı sigorta şirketine tebliğ tarihi tespit edilerek, temerrüt tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde ödeme tarihinden itibaren faize hükmedilmesi doğru görülmemiştir.

(11.HD. 08.05.2006, E.2005/5173 - K.2006/5285)

² Yargı Dünyası, Kararlar, 2004/Mart-Nisan, sf.60

³ Yasa H.D.2002/1-94, no:36

⁴ İzmir Barosu Dergisi, Ekim/2002, sf.67

Sigortacıya davadan önce başvurulduğu kanıtlanamamışsa, dava tarihinden itibaren faize hükmedilmelidir.

Sigortacı, rizikonun ihbarı ve gerekli belgelerin iletilmesinden itibaren sekiz iş günü içinde zararı tazmin etmelidir. Somut olayda, dava tarihinden önce sigortacıya müracaat edildiği ispat edilememiştir. Bu durumda dava tarihinden itibaren faize hükmedilmelidir. (17.HD. 10.10.2005, 8608-9418)⁵

Sigorta şirketine başvurulduğu halde gerekli ödeme yapılmamışsa, başvuru tarihinde sigorta şirketinin temerrüde düştüğünün kabulü gerekir. Gerekli belgeler ibraz edilmeksizin başvuruda bulunulmuş ya da hiç başvurulmamışsa, sigorta şirketinin temerrüdünden söz edilemez.

Sigorta şirketi yönünden faiz başlangıcı (temerrüt tarihinin) hiçbir duraksamaya sebebiyet vermeyecek açıklıkta belirlenmesi gerekir. İlgililerce gerekli belgeler de ibraz edilerek 2918 sayılı KTK'nun 98,99 ve 108 maddeleri ile Karayolları Trafik Garanti Fonu Yönetmeliğinin 12,13 ve 14. maddelerinde yazılı şekilde sigorta şirketine başvurulduğu halde gerekli ödeme yapılmamışsa, başvuru tarihinde sigorta şirketinin temerrüde düştüğünün kabulü gerekir. Gerekli belgeler ibraz edilmeksizin başvuruda bulunulmuş ya da hiç başvurulmamışsa, sigorta şirketinin temerrüdünden söz edilemez. Bu durumda faiz başlangıcının, sigorta şirketine karşı icra takibine girilmişse takip tarihi, dava açılmışsa dava tarihi olarak kabul ve tespiti gerekir. Sigorta şirketinin temerrüde düşürülüp düşürülmediği araştırılmaksızın yazılı şekilde gelir bağlama onay ve ödeme tarihinin faiz başlangıcı olarak gösterilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

(10.HD. 25.06.2001, 3540-4929)

⁵ Yargı Dünyası, 2006/2-90